

POUTNÍCI ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ



číslo 3

červenec - září 2011

...Při jejím severním okraji jsou nasázeny čedičové hrozinky a znělcové mandle s hojností tak bezpříkladnou, že pohled na ně připomíná rozsáhlé, klokotající moře zelených a šedých pahorků, jejichž podobě a půvabu není v celé ostatní zemi rovna...

V. E. Babka

SEDÍCÍ LEV V ČESKÉM STŘEDOHOŘÍ

Název je možná zavádějící, ale osamělý znělcový vrch Bořeň, strmící z roviny do výšky 539 m n.m. jižně od Bíliny z některého úhlu připomíná sedícího lva. Poprvé mě napadlo toto přirovnání při rozhledu z Doubravského vrchu u Teplic. Bořeň, na rozdíl od ostatních středohorských kopců, má téměř kolmé svahy, hluboké skalní průrvy. Je pokládán za největší znělcový masiv v Evropě. Kromě sopečné činnosti se na jeho utváření podílelo i mrazové zvětrávání, kdy vznikly skalní sloupy, věže a jehly, puklinové jeskyně a sutě.

Bořeň se může pochlubit velmi bohatou květenou, zahrnuje asi 500 druhů rostlin, z nichž mnohé jsou vzácné a chráněné, například hvězdnice alpská, hvozdík sivý, kosatec bezlistý, tařice skalní, bělozářka liliovitá, len rakouský, kozinec dánský, lomikámen trsnatý a další.

Rozmanitá je i fauna tohoto vrchu. Zmíním alespoň některé - liška obecná, jezevec lesní, zajíc polní, srnec, kuna lesní i skalní, lasice kolčava i hranostaj, rejsek obecný, vřr velký, krahujec obecný, žluva hajní, dudek chocholatý, krkavec velký, kavka obecná, z plazů ještěrka, slepýš křehký, užovka obojková, zmije obecná a mlok skvrnitý, střevlík, vzácný pavouk stepník rudý, z motýlů otakárek fenyklový, několik druhů modrásků, a baboček. Bořeň byl vyhlášen v roce 1977 státní přírodní rezervací.

Výlet byl krátký, ale dramatický tak, jako je sám Bořeň. Cesta začínala na severním úpatí po zelené značce smíšeným lesem s převahou borovic, které nás přivítaly intenzivní vůní. Fascinovala nás divoká scenérie kamení, v němž se uchytily stromy a další rostliny. Skalky s kvetoucím čistcem přímým, hvozdíkem sivým a lomikamenem trsnatým, nad nimiž poletovalo několik modrásků. Je horko, ale my jsme chráněni korunami stromů a částečně i svahem.

Přicházíme k odbočce, odkud je krásný rozhled na Želenický vrch a Zlatník, na

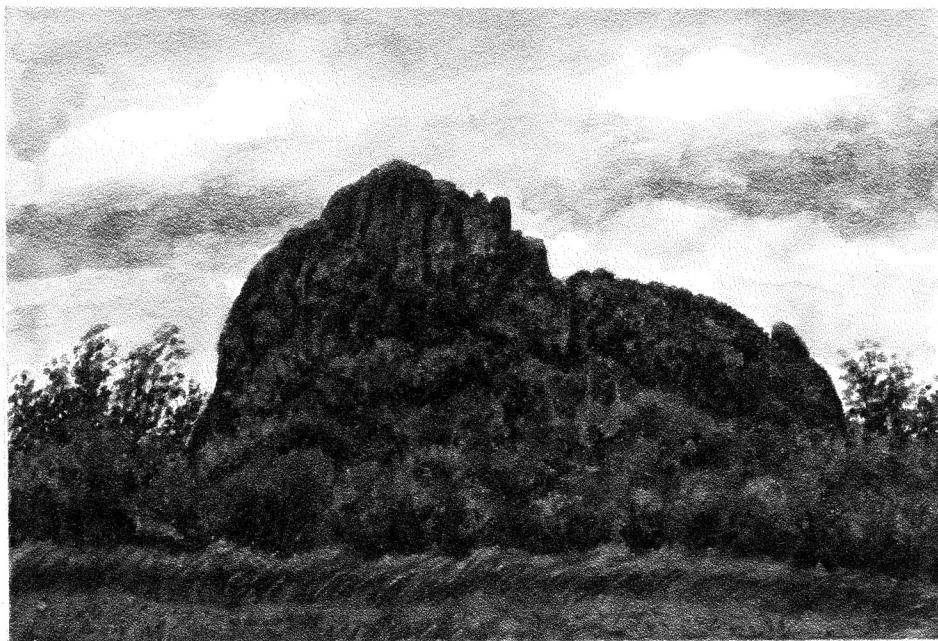
obzoru se tyčí lounské kopce, zahalené v silném oparu. Ani svit slunce není tak intenzivní, obloha je potažena záclonou, vytvořenou řasami. Nevěští to nic dobrého, ale my po chvíli odpočinku pokračujeme ve stoupání, které je strmější. Byla by škoda to vzdát předem, když se zatím nic neděje. Tolik se těším na vrcholové království kamení, které už je téměř na dosah - ráda bych si něco z toho alespoň naskicovala.

Celou cestu jsme nikoho nepotkali a najednou proti nám shora sbíhá několik asi šestnáctiletých chlapců. "Nechod'te tam, vypadá to zle!", varují nás a běží dolů. Váhavě postoupíme ještě o několik metrů, kde jsme ještě chráněni posledními stromy. Pohled, který se nám odtud naskytne, je hrozivý - světlá šedá znečle kontrastuje tmavě šedé obloze, z níž občas vyšlehně blesk a slabě zahřmí. Ti chlapci měli pravdu, musíme se vrátit. Byla jsem si vědoma hrozícího nebezpečí, ale něco mě přitahovalo k těm obrovským balvanům a skalním stěnám a to "něco" bylo v té chvíli silnější než strach. Zatímco spolupoutníci vykročili směrem dolů, já jsem naopak udělala několik kroků vpřed a stála na kameni, už mimo stromy, jako přikovaná a očarovaná místem i blížící se bouří. "Jano, neblázni, to není žádná legrace!" ozvalo se za mnou. Teprve teď se mě zmocnil strach a přidala jsem do kroku za ostatními.

Nebe stále více temnělo, intervaly mezi blesky a hromy se krátily. Ještě se nerozpršelo, jen tu a tam spadly větší kapky, takže kameny na cestě byly jen mírně kropenaté. Už jsme nevnímali nic víc než samotnou cestu - jít rychle a zároveň opatrně, abychom nezakopli. Na pláštěnky, složené v batozích, nebyl čas, honili jsme každou vteřinu, abychom byli co nejdál od vrcholu. Snad jsme byli v polovině cesty, když se náhle rozsvítila obloha a současně se s ní se ozvala obrovská rána. Měla jsem pocit, že se zachvěla země - zásah! Zároveň se protrhl těžký baldachýn mračen a spustila se taková průtrž, že jsme všichni byli během několika vteřin jako vodníci. I to patří občas k výletu.

Se vzácnou hvězdnicí alpskou a další květenou už jsme se už nesetkali, ale zažili jsme velké přírodní drama. Kdybych neuposlechla kamarády a zdržela se nahoře o pár minut déle, asi bych vám tuto příhodu už nevyprávěla.

Jana Haasová



Putování našich předků

Putování - po vlastních nohách, je nyní módní. Přišli jsme na to, že nám tuze prospívá ke zdraví i k poznání. Prostě - objevili jsme Ameriku. Vrátili jsme se k tomu, co už naši předkové dávno dělali. Jenže oni to celé putování dělali vlastně z nutnosti. Pořádná chůze byla nezbytná a byla běžnou součástí života.

Další naše objevená Amerika je cykloturistika. Od roku 1945 jsem obdivovala svoji sestřenici, která pracovala v Praze a jednou za měsíc navštěvovala svoje rodiče ve vesnici Církvice u Ústí nad Labem. Jezdila na kole. Auta ještě nebyla rozšířená, autobusů bylo málo a vlakem to bylo složité. V sobotu večer přijela a v neděli po obědě zase vyrazila.

Ale tuhle trasu - o něco kratší - ušel Karel Hynek Mácha pěšky. Je všeobecně známo, že ve dnech 15. a 16. října 1836 šel pěšky z Litoměřic do Prahy, aby spatřil svého nedávno narozeného synka Ludvíčka, a hned zase, samozřejmě pěšky, se vracel zpět. Někteří historici ale označují tuto jeho namáhavou cestu za počátek nemoci, která v závěru vedla k jeho smrti.

Když nastala éra vlaků, už to bylo pro naše předky snazší. Ale oni byli šetrní. Naše babička vyprávěla, jak pracovala v Lovosicích, v "Glanštovce". Z Třebenic do Lovosic šla jednu cestu pěšky, jednu jela vlakem. Naši předkové šetřili a chůze jim nedělala žádné problémy. O nějaké užitečnosti chůze nepřemýšleli.

A byli to zdatní chodci. To může potvrdit i zajímavý zápis v kronice obce Podsedice na Litoměřicku. Když skončila válka v roce 1866, byl v Podsedicích jen jeden obchod - jak se tehdy říkalo - krám. Patřil jistému Lovymu. V obci tehdy ještě nebyla žádná železnice, ani sem nejezdil dostavník. Ale móda kouření sem došla už dávno před tím. Pohotový Lovy, aby vyhověl svým zákazníkům, si zjednával jistého Jana Doušu, který se vrátil z bitvy u Hradce Králové. Jezdil s trakařem pro tabák a kuřivo do hlavního skladu do Prahy. Jan Douša, narozený v roce 1843, vyjel s trakařem ve dvě hodiny v noci a večer byl v Praze. Tam přespál. Časně ráno vyfasoval kuřivo a tabák a pozdě v noci přijel s trakařem do Podsedic. Do Prahy šel směrem přes Budyni nad Ohří. Škoda, že není nikde zaznamenáno, jakou odměnu za tuto cestu mladík obdržel.

Takže - pohotové dodávání zboží není vůbec dnešní novinkou a dobrá služba pro zákazníka také ne. Dnes by mladík Jan Douša byl sportovec na dlouhé pochody. Jen by nesměl mít s sebou ten trakař a kuřivo. To by mu dnes hned na počátku cesty ukradli. Ale putování a houževnatost našich předků nám může být dobrým příkladem.

Růžena Schweizerová



Na slunné straně Milešovky

Miluješ svůj domov. Právem. Hle, jak půvabně se líbezná vesničky naší farnosti přivínají k zeleným svahům našeho Českého středohoří, jak z nich vyčnívají věže kostelů a kaplí, ukazující k věčnosti, a jak nad tím vším trůní naše hrdá královna, Milešovka. Naše je nádherná Milešovka, kterou už Alexander von Humboldt označil za třetí nejkrásnější vyhlídkový bod na Zemi. Vskutku, Bohem požehnané místo Země - Tvůj domov. Plody ovocnářství vysoké úrovně vynášejí jméno Tvého domova ven do velkých dálek. Nesčetní lidé si obnovili své zdraví v našem lesnatém letovisku. A krása Tvého domova? Když se rozhlížíš z matky Milešovky na tuto líbeznou krajinu, tak se cítíš jako v ohromném dómě Božím. Nad mohutnými stěnami Krušných hor a Středohoří se klene azurově modré nebe. Tvá pečlivě upravená pole zdobí tento dóm. Jako hory tiše zahroubené do pobožné modlitby klečí v dálce Klínovec, Sněžník a otec Ještěd. Na tomto kousku Bohem požehnané země stavěla věřící mysl Tvých předků oltáře a zdroje síly pro věčnost...

Z předmluvy publikace faráře p. Franz Sitte „Na slunné straně Milešovky“, který působil na farnosti v Bořislavi od roku 1922 až do konce svého života roku 1960. Součástí je i nejnovější dokumentace o jeho fingované sebevraždě po uvěznění STB v Litoměřicích. Publikace vyjde v letošním roce v duchcovském nakladatelství Kapucín.

Věra Bartošková

